

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2020

ZELENÉ HOSPODÁRSTVO

SMEROM K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je vývoj v produktivite zdrojov?

Produktivita zdrojov v hospodárstve SR v roku 2019 dosiahla hodnotu 1,33 eur/kg. Oproti roku 2005 sa zvýšila o 80,3 %, ale aj napriek tomuto rastu SR výrazne zaostáva za priemernou produktivitou zdrojov v EÚ.

Dochádza k znižovaniu produkcie odpadov?

Z dlhodobjšieho hľadiska (porovnanie rokov 2005 – 2020) došlo k nárastu množstva vyprodukovaných odpadov. V roku 2020 bol oproti roku 2019 zaznamenaný **nárast ich množstva o 6 %**.

Pokračoval trend dlhodobého i medziročného nárastu množstva komunálnych odpadov (KO). V roku 2020 vzniklo v SR takmer **446 kg KO na obyvateľa**, v porovnaní s krajinami EÚ je produkcia KO na obyvateľa stále pod priemernou úrovňou. Tento nárast je však čiastočne spôsobený nárastom miery triedeného zberu komunálnych odpadov. Množstvo zmesového odpadu medziročne kleslo.

Klesá podiel odpadov zneškodňovaných skládkovaním?

Dlhodobo pretrváva vysoký podiel skládkovania komunálnych odpadov – 48,4 % v roku 2020. V prípade odpadov ako celku (komunálny odpad, ostatný odpad, nebezpečný odpad) bola v roku 2020 miera ich skládkovania 17,7 %, kým v roku 2019 to bolo 23,1 %.

Plní SR ciele vyplývajúce z predpisov EÚ, resp. národné ciele?

Cieľ zvýšiť recykláciu KO na 50 % do roku 2020 (pre ďalšie roky sú stanovené ešte prísnejšie ciele) sa nepodarilo naplniť, aj napriek pokračujúcemu rastu miery recyklácie. Rovnako v prípade cieľa množstva KO ukladaného na skládku (do roku 2035 znížiť mieru skládkovania komunálneho odpadu na menej ako 10 %, v Envirostratégii 2030 je v tejto oblasti stanovený cieľ 25 %) je jeho splnenie ohrozené. Medziročne bol zaznamenaný nárast miery triedeného zberu komunálnych odpadov (z 37 % v roku 2019 na 40,5 % v roku 2020). Cieľ pre triedený zber komunálnych odpadov stanovený v Programe odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020 (dosiahnuť 60 % v roku 2020) sa nepodarilo naplniť.

V roku 2020 bolo zozbieraných 7,9 kg odpadov z elektrických a elektronických zariadení na obyvateľa. SR splnila v roku 2020 cieľ zberu elektroodpadov. SR splnila v roku 2020 limity miery zhodnocovania a miery recyklácie jednotlivých kategórií elektroodpadov.

V prípade opätovného použitia častí starých vozidiel a recyklácie starých vozidiel dosiahla SR podiel 95,64 % a splnila tak predpísaný limit. Miera opätovného použitia a zhodnocovania starých vozidiel dosiahla v roku 2020 úroveň 97,08 %.

Napriek nárastu celkového množstva odpadov z obalov, miera ich recyklácie narástla a darí sa plniť cieľ. V prípade konkrétnych materiálov odpadov z obalov sú minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 u väčšiny z nich plnené už v súčasnosti.

V roku 2020 bolo vyzbieraných 890,7 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje 45,4 % podielu zberu. SR tak limit stanovený príslušnou smernicou ES splnila.

MATERIÁLOVÁ NÁROČNOSŤ HOSPODÁRSTVA

Materiálové toky

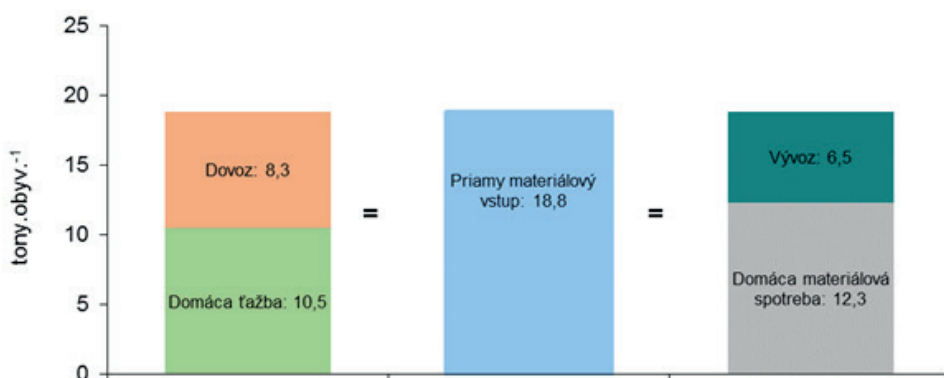
Účet materiálových tokov kvantifikuje celkové nároky ekonomického systému na materiály. V rámci tohto účtu sa sleduje výmena materiálových tokov medzi národným hospodárstvom a životným prostredím – ťažba materiálov

na vstupnej strane a odpadové toky, emisie na výstupnej strane a tokov medzi národným hospodárstvom a inými hospodárstvami – zahraničný obchod (dovoz a vývoz).

Domáca ťažba (nerastné suroviny a biomasa) plus dovoz predstavujú **priamy materiálový vstup** do hospodárstva. Celkové množstvo materiálov priamo použitých v rámci národného hospodárstva sleduje **domáca materiálová spotreba**, ktorá sa vypočíta ako priamy materiálový vstup minus vývoz.

Pre SR predstavovala v roku 2019 domáca ťažba 10,5 tony na obyvateľa, pričom priemerná hodnota v rámci EÚ bola 11,2 tony na obyvateľa. Dovoz tovarov predstavoval 8,3 tony na obyvateľa. Priamy materiálový vstup (DMI) bol teda v SR v roku 2019 18,8 tony na obyvateľa (priemerná hodnota v rámci štátov EÚ bola 14,6 tony na obyvateľa). Domáca materiálová spotreba (DMC) predstavovala 12,3 tony na obyvateľa (priemerná hodnota v rámci štátov EÚ bola 13,3 tony na obyvateľa).

Graf 096 | Množstvo dostupných materiálov a ich využitie (2019)

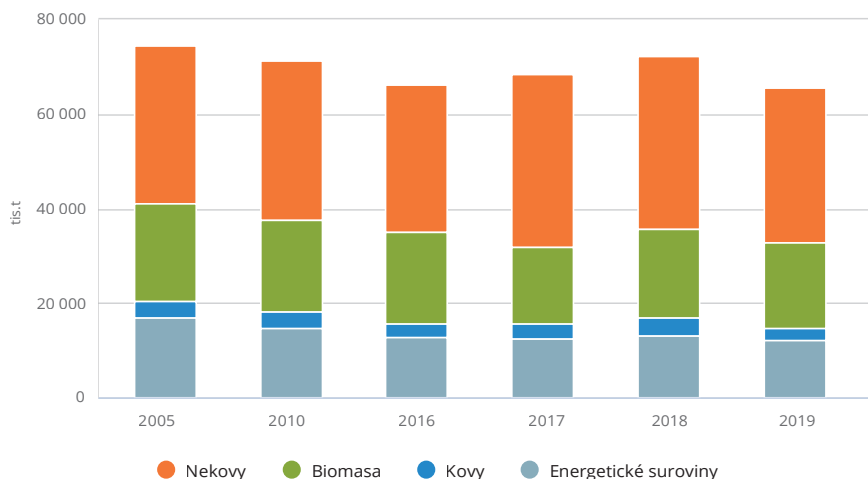

Zdroj: Eurostat

DMC v SR dosiahla v roku 2019 hodnotu 67 022 tis. t a z najväčšej časti (50,2 %) ju tvorili nekovové nerastné suroviny, nasledovala biomasa s 27,4 %, energetické suroviny (18,5 %)

a kovové nerasty (3,9 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom poklesla o 8,9 % a oproti roku 2005 poklesla o cca 11 %.

Graf 097 | Vývoj domácej materiálovej spotreby podľa skupín materiálov

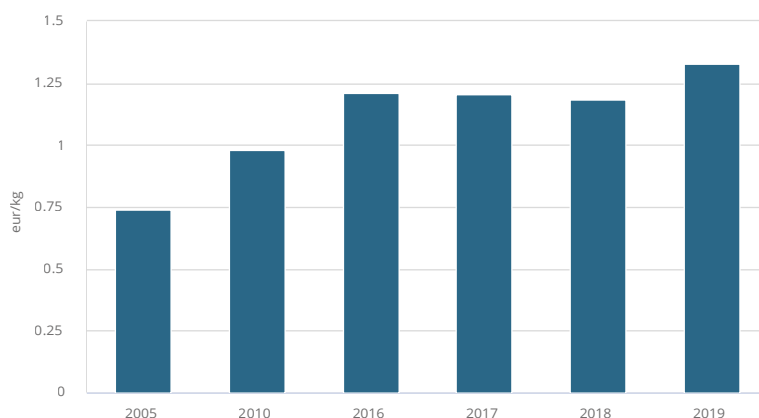
Zdroj: Eurostat

Produktivita zdrojov

V roku 2019 predstavovala produktivita zdrojov (HDP/DMC) v hospodárstve SR 1,33 eur/kg. Oproti roku 2005, keď jej hodnota bola 0,74 eur/kg sa zvýšila o 80,3 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenala nárast o 12,5 %.

Ale aj napriek tomuto rastu SR výrazne zaostáva za priemernou produktivitou zdrojov v krajinách EÚ, ktorá v roku 2019 dosiahla hodnotu 2,4 eur/kg.

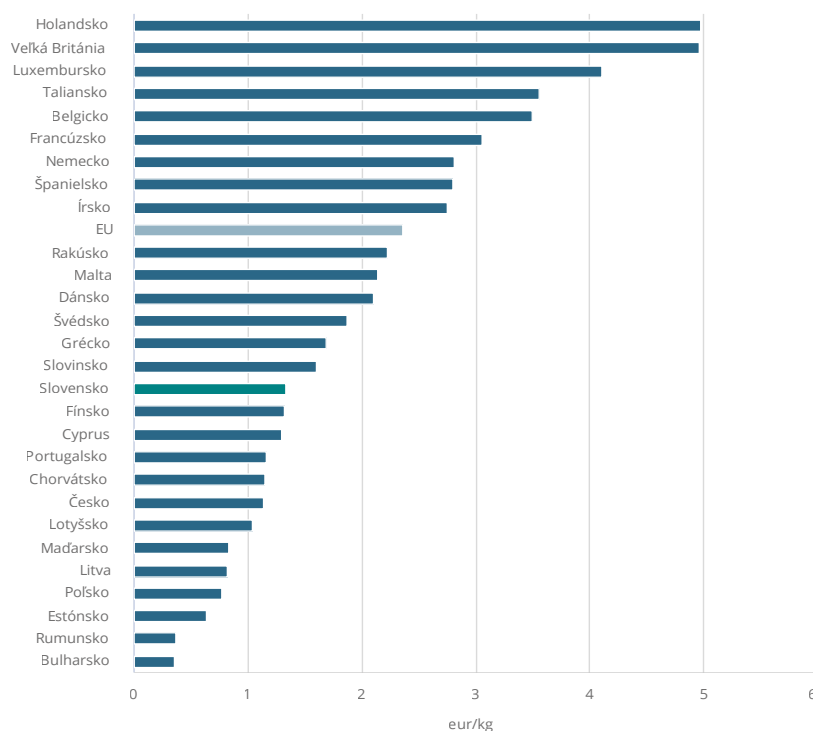
Graf 098 | Vývoj produktivity zdrojov

Poznámka: Produktivita zdrojov (meraná ako HDP s.c. 2015 k DMC)

Zdroj: Eurostat

Graf 099 | Medzinárodné porovnanie produktivity zdrojov (2019)

Zdroj: Eurostat

ODPADY

Vznik a nakladanie s odpadmi

Celkový vznik a nakladanie s odpadmi

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie. Pre dosiahnutie stanovených cieľov bude nevyhnuté zásadnejšie presadzovanie a dodržiavanie záväznej hierarchie odpadového hospodárstva za účelom zvýšenia recyklácie odpadov predovšetkým pre oblasť komunálnych odpadov a stavebných odpadov a odpadov z demolácií v súlade s požiadavkami rámcovej smernice 2008/98/ES o odpade.

Veľkou výzvou odpadového hospodárstva v SR je zastaviť nárast vzniku odpadov a hlavne znížiť vysoký podiel skládovania odpadov.

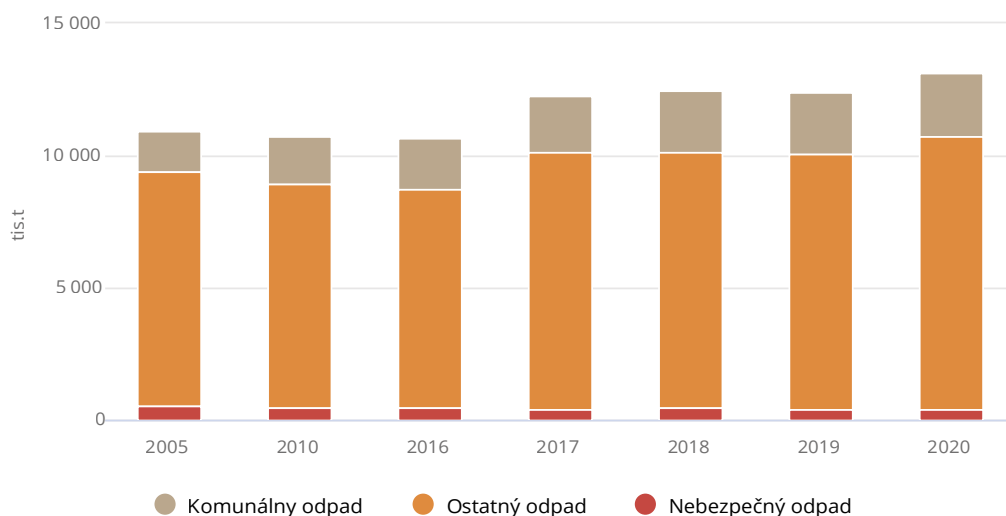
V SR vzniklo v roku 2020 spolu **13 164 742 ton odpadov**. V porovnaní s rokom 2019 sa jedná o medzročný nárast celkového vzniku odpadov o 6 %. K nárastu došlo vo všetkých troch kategóriách odpadu (nebezpečný odpad, ostatný odpad aj komunálny odpad).

Tabuľka 042 | Bilancia vzniku odpadov (2020) (tis.t)

Kategória odpadu	Množstvo
Nebezpečný odpad (NO)	380
Ostatný odpad (O)	10 351
Komunálny odpad (KO)	2 434
Spolu	13 165

Poznámka: V KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje
Zdroj: MŽP SR, SOH

Graf 100 | Vývoj vzniku odpadov

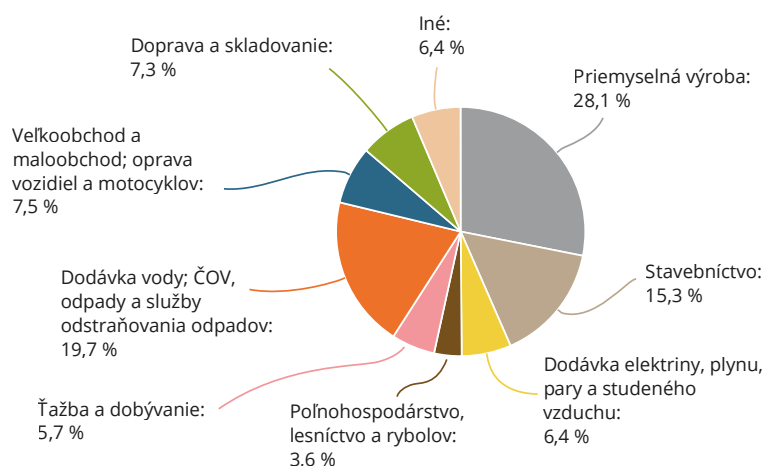

Poznámka: V KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje
Zdroj: MŽP SR, SOH, SÚ SR

V produkcii odpadov je podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE najväčším producentom odpadov priemyselná výroba (hlavne ostatný odpad), ktorá sa na celkovej produkcii odpadov podieľa 28,1 %, za ňou nasleduje dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov s 19,7 %. Na treťom mieste je staveb-

níctvo s 15,3 %. Najväčším producentom odpadov je dlhodobá priemyselná výroba, jej podiel však postupne klesá. Druhým najväčším producentom odpadov je z dlhodobého hľadiska stavebníctvo, ktoré má však kolísavý charakter (od 7 % v roku 2006 po 25 % v roku 2013).

Graf 101 | Vznik odpadov podľa SK NACE (2020)

Zdroj: MŽP SR, SOH

Dominantnou činnosťou zhodnocovania je s 36,5 % podielom z celkového množstva vzniknutých odpadov materiálové zhodnotenie. Aj naďalej ostáva problémom vysoký podiel

skládkovania odpadov, až 17,8 % z celkového množstva vzniknutých odpadov.

Tabuľka 043 | Nakladanie s odpadmi vrátane KO (2020)

Spôsob nakladania	tony	%
Skládkovanie	2 336 999	17,752
Spálenie bez energetického využitia	7 206	0,055
Iné zneškodnenie	259 286	1,97
Spálenie s energetickým využitím	610 670	4,64
Materiálové zhodnotenie (recyklácia)	4 809 182	36,53
Iné zhodnotenie	291 133	2,21
Iné nakladanie	4 850 266	36,843
Spolu	13 164 742	100

Zdroj: MŽP SR, SOH

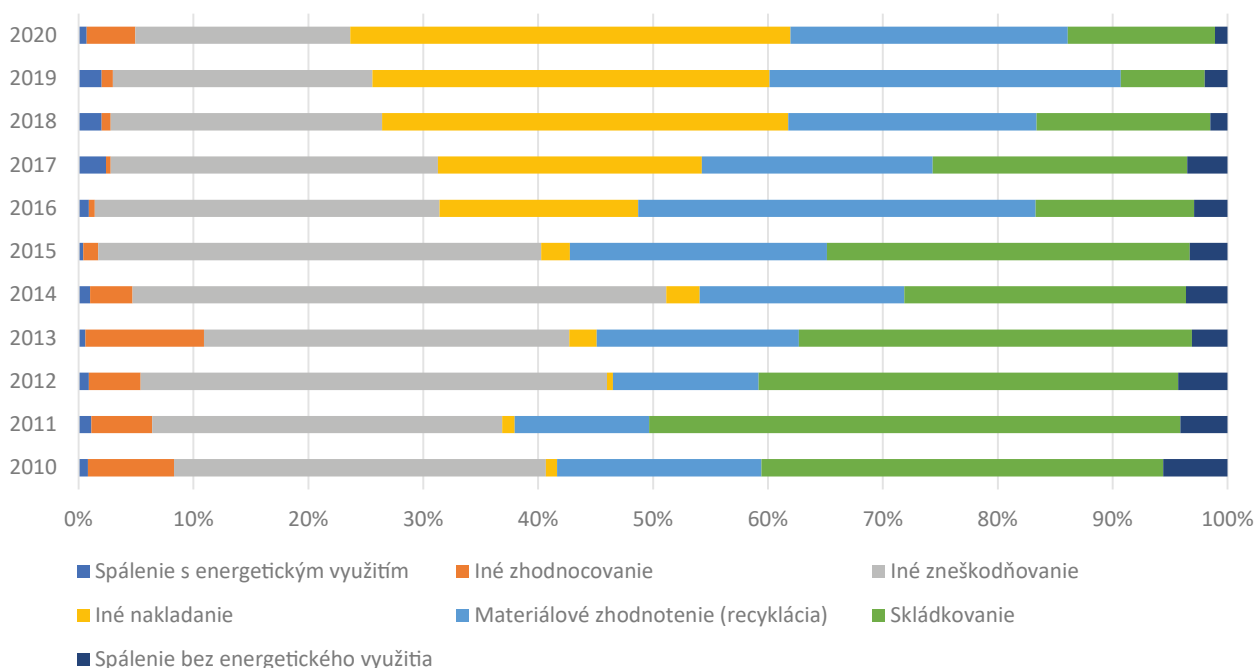
Nebezpečný odpad

V roku 2020 vzniklo v SR **398 401 ton** nebezpečných odpadov (vrátane NO, ktorý je súčasťou komunálneho odpadu). V porovnaní s rokom 2019 (388 996 ton) to predstavuje nárast o 2,4 %. Produkcia nebezpečného odpadu od roku 2010 klesla o 24 %.

Z hľadiska nakladania s nebezpečnými odpadmi je **medziročne** (2019 - 2020) pozorovaný **nárast ich skládkovania** (zo 7,3 % na 12,8 %). Medziročne je pozorovaný aj **pokles ich materiálového zhodnotenia** (recyklácie) - z 30,6 % v roku 2019 na 24,1 % v roku 2020.

V období rokov 2010 – 2020 bolo materiálové zhodnocovanie (recyklácia) najčastejším spôsobom nakladania s nebezpečným odpadom v roku 2016, kedy toto nakladanie predstavovalo 34,6 %. V roku 2018 to bolo už len 24,1 %. Podiel skládkovania nebezpečných odpadov klesol v období rokov 2010 – 2020 z 35 % na 12,8 %. Od roku 2016 je zaznamenaný výrazný nárast činností vykazovaných ako „iné nakladanie“ - v roku 2020 tento spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi predstavoval vyše 38 %. Toto je pravdepodobne spôsobené zmenou legislatívy v roku 2016, kedy boli zavedené nové kódy nakladania s odpadmi, čo malo za následok zhoršenie výsledovateľnosti tokov odpadov.

Graf 102 | Nakladanie s nebezpečnými odpadmi v SR (%)

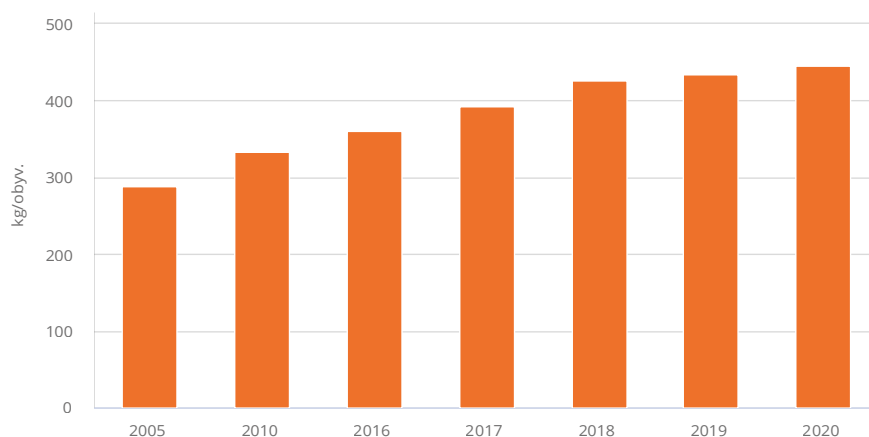

Zdroj: MŽP SR, SOH

Komunálny odpad

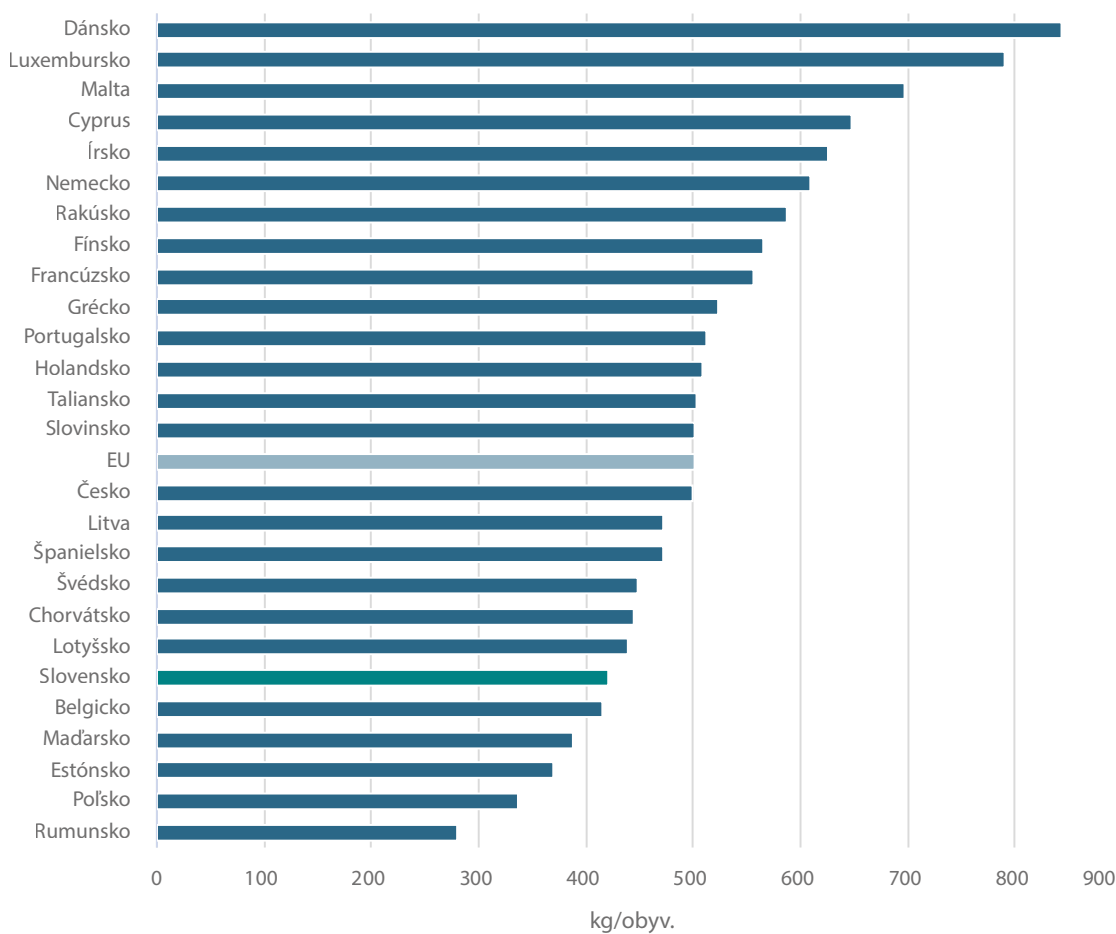
V roku 2020 vzniklo v SR **2 434 039 ton** komunálnych odpadov, čo predstavuje **446 kg KO na obyvateľa**. V porovnaní s rokom 2019 to predstavuje nárast o 11 kg KO na obyvateľa. Produkcia komunálneho odpadu od roku 2005 vzrástla o 56,2 %. Medziročne došlo k nárastu komunálneho odpadu o

2,7 %. Tento nárast je však čiastočne spôsobený nárastom miery triedeného zberu komunálnych odpadov. Množstvo zmesového odpadu medziročne kleslo z 1 166 419 ton na 1 144 886 ton - jedná sa tak o pokles o 1,8 %.

Graf 103 | Vývoj v množstve komunálnych odpadov na obyvateľa

Zdroj: ŠÚ SR

V celoeurópskom porovnaní patrí SR medzi krajiny s nižšou produkciou KO, ako je priemer v EÚ.

Graf 104 | Medzinárodné porovnanie vzniku komunálneho odpadu (2019)

Poznámka: Údaj za Rakúsko je predbežný, údaj za EÚ je odhad Eurostat-u, údaj za Nemecko je odhad, údaj za Luxembursko je predbežný odhad.

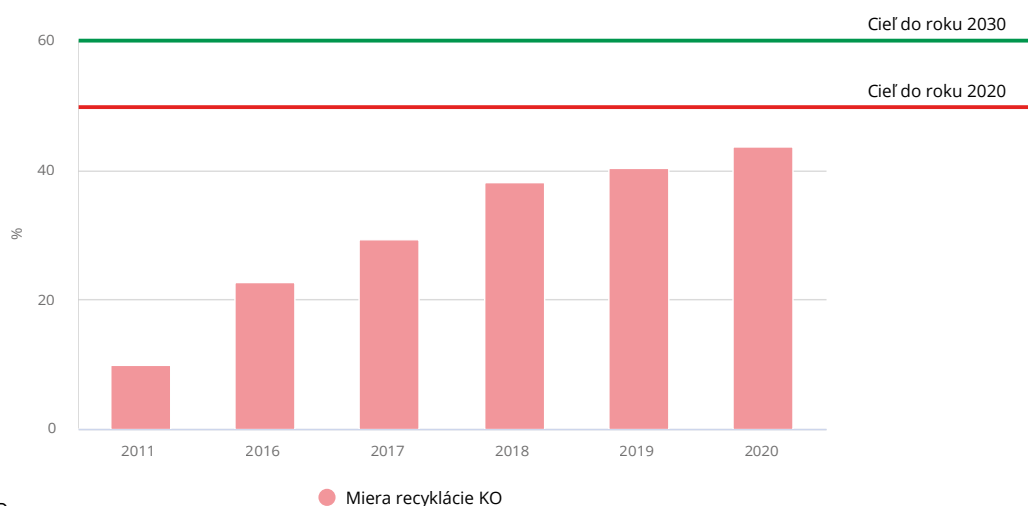
Zdroj: Eurostat

Podiel skládkovaných komunálnych odpadov (vrátane drobných stavebných odpadov) bol na celkovom nakladaní 48,4 %, čo predstavuje medziročný pokles o 2,2 percentuálneho bodu. Cieľom v oblasti komunálneho odpadu je **znižiť mieru jeho skládkovania na 10 % z celkového množstva komunálneho odpadu do roku 2035** (v Envirostratégii 2030 je v tejto oblasti stanovený cieľ 25 %).

Recyklácia komunálnych odpadov (vrátane drobných stavebných odpadov) dosiahla v roku 2020 úroveň 43,7 %.

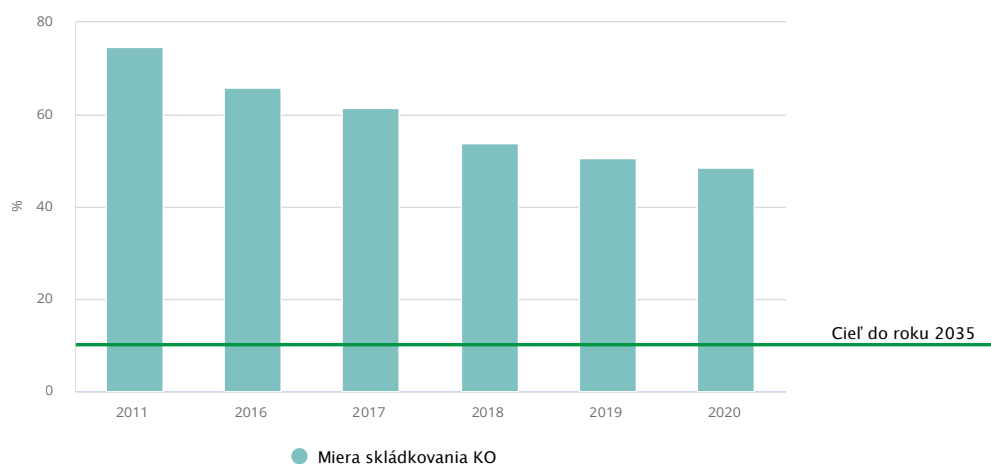
Po odpočítaní drobných stavebných odpadov bola miera recyklácie KO 42,2 %. **Cieľ recyklácie (50 %) sa v roku 2020 nepodarilo naplniť.** Pre nasledujúce roky sú stanovené ciele na **zvýšenie prípravy na opätovné použitie a recykláciu komunálneho odpadu** do roku 2025 **najmenej na 55 %**, do roku 2030 najmenej na 60 % a do roku 2035 najmenej na 65 %. Cieľ zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie na 60 % do roku 2030 je stanovený aj v Envirostratégii 2030.

Graf 105 | Vývoj miery recyklácie komunálneho odpadu vrátane drobných stavebných odpadov

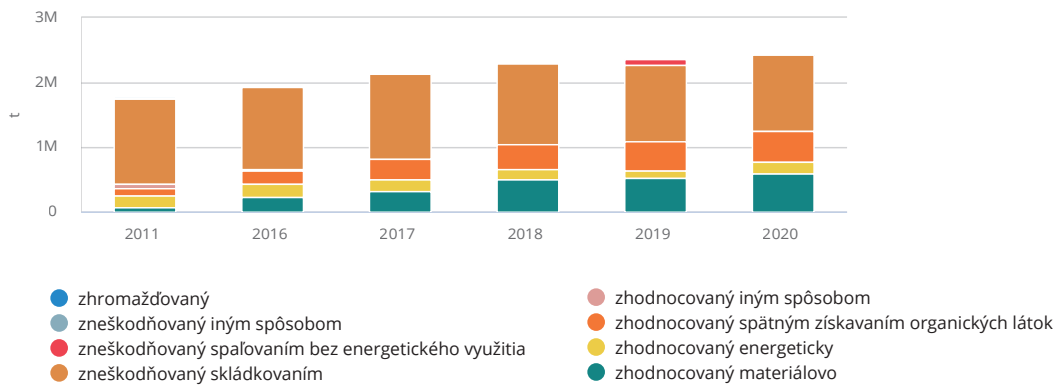
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 106 | Vývoj miery skládkovania komunálneho odpadu vrátane drobných stavebných odpadov

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 107 | Vývoj množstva komunálneho odpadu podľa spôsobu nakladania

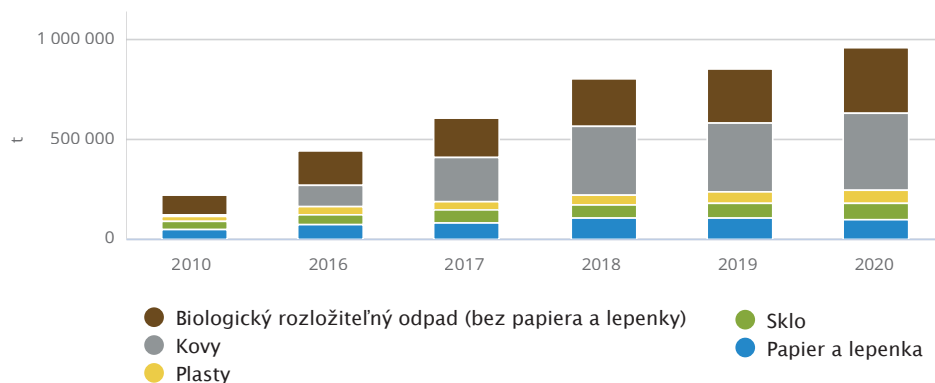

Zdroj: ŠÚ SR

V súčasnosti platí v SR povinnosť pre obce zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre **triedený zber „klasických zložiek“** KO, t. j. papier a lepenka, sklo, plasty, kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady (BRKO) okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. Triedený zber KO je hodnotený ako nedostatočný. Z dlhodobého sledovania triedeného zberu KO možno pozorovať **stúpajúci trend množstva vytriedených zložiek**

KO, z hľadiska záväzkov SR v oblasti prípravy na opätovné použitie a recykláciu odpadu však bude potrebné triedený zber výraznejšie zintenzívniť. **Medziročne bol zaznamenaný nárast miery triedeného zberu komunálnych odpadov** (z 37 % v roku 2019 na 40,5 % v roku 2020). **Cieľ pre triedený zber komunálnych odpadov stanovený v Programe odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020 (dosiahnuť 60 % v roku 2020) sa nepodarilo naplniť.**

Graf 108 | Vývoj triedeného zberu vybraných zložiek komunálnych odpadov

Zdroj: ŠÚ SR

Podobne, ako pri ostatných triedených zložkách KO, bude potrebné efektívnosť triedeného zberu komunálnych bioodpadov výrazne intenzifikovať za účelom dosiahnutia

cieľov v oblasti znižovania množstva bioodpadov (BRKO) zneškodňovaných skládkovaním.

Tabuľka 044 | Vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad (okrem papiera a lepenky) (2020) (t)

Kód odpadu	Odpad	Množstvo
20 01 08	Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	2 579
20 01 25	Jedlé oleje a tuky	530
20 01 38	Drevo iné ako uvedené v 20 01 37 (20 01 37 - drevo obsahujúce nebezpečné látky)	30 781
20 02 01	Biologicky rozložiteľný odpad	298 349
20 03 02	Odpad z trhovísk	355

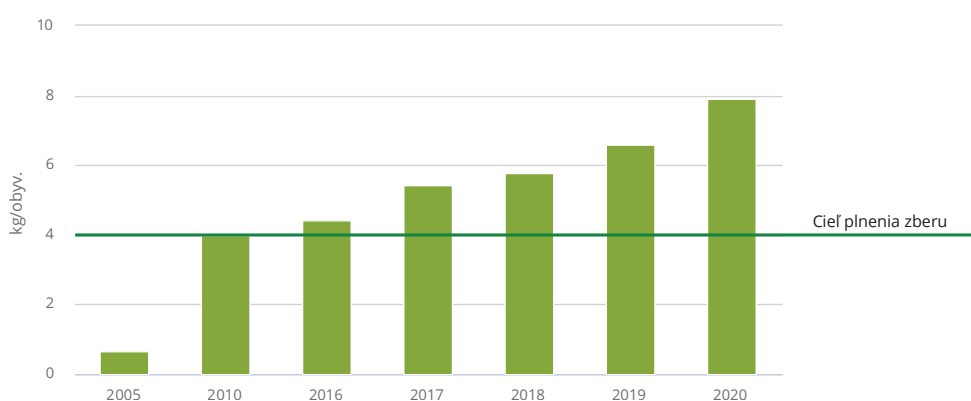
Zdroj: ŠÚ SR

Elektroodpady

Výrobcovia elektrozariadení majú povinnosť plniť limity zberu, zhodnocovania, resp. recyklácie a opätovného použitia elektroodpadu. Z pohľadu plnenia cieľov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ)

MŽP SR od roku 2016 sleduje a vyhodnocuje plnenie cieľa zberu, ako minimálny hmotnostný podiel zberu z priemernej hmotnosti elektrozariadení uvedených na trh v SR v predchádzajúcich troch rokoch.

Graf 109 | Vývoj v zozbieranom množstve elektroodpadov z domácností

Poznámka: Od roku 2010 stanovený cieľ plnenia zberu 4kg/obyv.
Zdroj: MŽP SR, SOH

V roku 2020 bolo z domácností zozbieraných 43 035 ton elektroodpadov, čo predstavuje cca. 8 kg/obyvateľa. Ciele pre zhodnocovanie a recykláciu elektroodpadov boli splnené pre všetky jednotlivé kategórie elektroodpadov.

Tabuľka 045 | Plnenie miery zhodnocovania a recyklačnej efektivity elektroodpadov (2020)

Kategória	Zhodnotenie (t)	Miera zhodnotenia (%)	Cieľ (%)	Recyklácia a príprava na opätovné použitie (t)	Z toho príprava na opätovné použitie (t)	Miera recyklácie (%)	Cieľ (%)
1 Zariadenia na tepelnú výmenu	7 698	92,58	85	7 696	0	92,56	80
2 Obrazovky, monitory	4 234	95,25	80	4 190	0	94,25	70
3 Svetelné zdroje	384	94,08	-	379	147	92,94	80
3a Svetelné zdroje s obsahom ortuťi	267	98,68	-	266	144	98,2	80
4 Veľké zariadenia	18 640	92,64	85	18 466	329	91,77	80
4c Fotovoltické panely	38	91,26	85	38	0	91,26	80
5 Malé zariadenia	9 253	93,3	75	9 205	242	92,81	55
6 Malé IT a telekomunikačné zariadenia	3 036	94,69	75	3 000	0	93,56	55

Zdroj: MŽP SR, SOH

Staré vozidlá

V roku 2020 bolo na území SR spracovaných 53 355 kusov starých vozidiel, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2019 nárast o 1,2 %.

Tabuľka 046 | Celkové opätovné použitie častí starých vozidiel, zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel a recyklácia, počet spracovaných starých vozidiel a celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (2020)

Opätovné použitie (t)	Celková recyklácia (t)	Celkové zhodnocovanie (t)	Celkové opätovné použitie a recyklácia	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a recykláciu starých vozidiel*	Celkové opätovné použitie a zhodnocovanie	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel*
1 105,53	51 356,08	52 144,10	95,64 % (52 461,61 t)	85%	97,08 % (53 249,62 t)	95%
Počet kusov spracovaných starých vozidiel (ks)					53 355	
Celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (t)					54 852,69	

* Limity činnosti k priemernej hmotnosti jedného vozidla sú od roku 2015 platné pre všetky vozidlá
Zdroj: MŽP SR, SOH

Odpadové pneumatiky

V nakladaní s odpadovými pneumatikami prevláda dlhodobé materiálové zhodnocovanie. V roku 2020 dosiahla úroveň ich materiálového zhodnotenia 87,2 %, energeticky ich bolo zhodnotených 8,7 %. Skládkovanie odpadových pneumatík je podľa zákona o odpadoch zakázané. (Pozn.: okrem pneumatík, ktoré sú použité ako konštrukčný materiál pri budovaní

skládky, pneumatík z bicyklov a pneumatík s väčším vonkajším priemerom ako 1400 mm). Cieľom pre odpadové pneumatiky bolo do roku 2020 dosiahnuť 80 % mieru materiálového zhodnocovania a 15 % mieru energetického zhodnocovania, čo sa podarilo naplniť.

Obaly a odpady z obalov

Celkové množstvo odpadov z obalov narastá. Miera recyklácie narástla zo 45,21 % v roku 2005 na 67,55 % v roku 2019, čím sa plní cieľ recyklovať aspoň 65 % hmotnosti všetkých

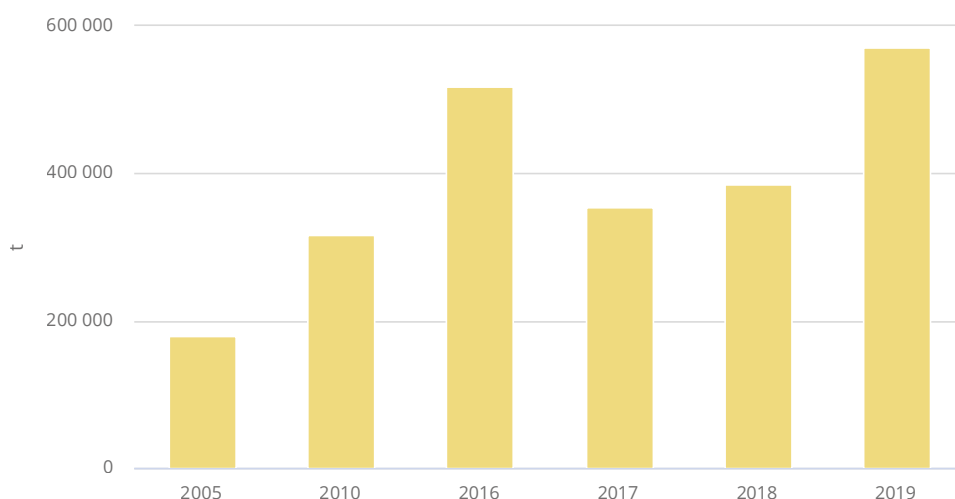
odpadov z obalov do roku 2025. V prípade konkrétnych materiálov sú minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 u väčšiny z nich plnené už v súčasnosti.

Tabuľka 047 | Vznik a nakladanie s odpadmi z obalov (2019)

Materiál	Množstvo (t)	Recyklácia (%)	Minimálny cieľ recyklácie do roku 2025 (%)	Zhodnocovanie (%)
Sklo	92 151,75	69,69	70	69,69
Plasty	134 659,17	52,81	50	59,71
Papier	238 467,55	77,7	75	77,91
Kovy	40 506,94	72,43	70 - železné kovy, 50 - hliník	72,43
Drevo	64 639,01	55,74	25	57,78
Iné	981,26	0,11	-	0,11
Spolu	571 405,69	67,55		69,65

Zdroj: MŽP SR, SOH

Graf 110 | Vývoj vzniku odpadov z obalov

Zdroj: MŽP SR, SOH

● Odpady z obalov

Použité batérie a akumulátory

V roku 2020 bolo vyzbieraných 921,8 tony použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje zberový podiel 45,4 %.

Tabuľka 048 | Zber použitých prenosných batérií a akumulátorov (2019)

	Vyzbierané množstvo (t)	Zberový podiel (%)
Použité prenosné batérie a akumulátory	921,8	45,4

Zdroj: MŽP SR, SOH

Tabuľka 049 | Recyklačná účinnosť pre použité batérie a akumulátory

Druh	2012 (%)	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)	2020 (%)	Cieľ (%)
Olovené	97	93	87	92	90,5	90,51	91,4	91,2	91,3	90
Ni-Cd	97	83	76	80	80,9	78,98	77,18	77,58	75,65	75
Ostatné	97	89	64	61	65,3	67,38	66	68,3	66,8	60

Zdroj: MŽP SR, SOH

Cezhraničná preprava odpadov - dovoz, vývoz a tranzit odpadov

V roku 2020 vydalo MŽP SR 153 rozhodnutí na cezhraničnú prepravu odpadov, ktoré povoľovali cezhraničný pohyb odpadov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1013/2006/ES o preprave odpadu.

Tabuľka 050 | Cezhraničná preprava odpadov - prehľad podľa druhu prepravy (2020)

Druh prepravy	Počet
Dovoz	88
Vývoz	36
Tranzit/tiché súhlasy	29
Spolu	153

Zdroj: MŽP SR, SOH

Tabuľka 051 | Celkové množstvá odpadov povolených na cezhraničný pohyb odpadov na základe povolení vydaných v roku 2020 v členení podľa jednotlivých krajín (t)

Krajina	Dovoz (t)	Vývoz (t)
Belgicko	23 000	4 500
Bulharsko		6 000
Česká republika	2 720	4 513
Holandsko		144
Maďarsko	29 460	1 500
Nemecko	44 080	2 440
Poľsko		22 500
Rakúsko	293 459	11 020
Rumunsko		4 000
Slovinsko	74 583	
Švajčiarsko	25 000	
Taliansko	210 000	
Celkom	702 302	56 617

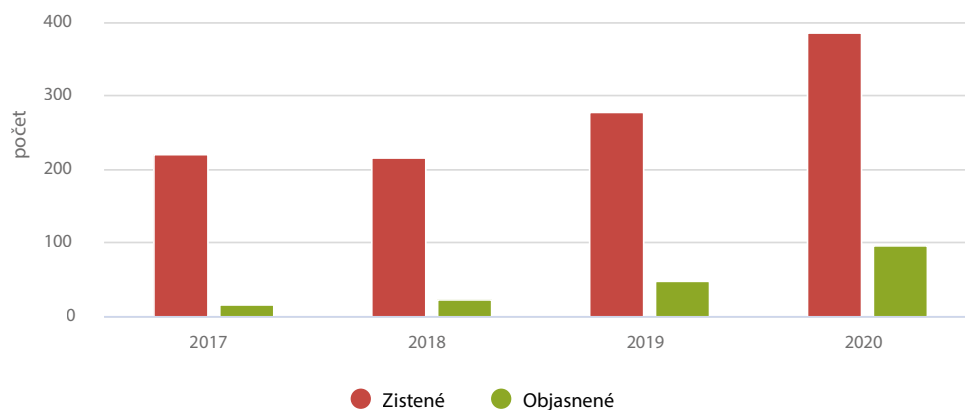
Zdroj: MŽP SR, SOH

ENVIRONMENTÁLNA KRIMINALITA – NEOPRÁVNENÉ NAKLADANIE S ODPADOM

Za oblasť neoprávneného nakladania s odpadom bolo v roku 2020 zistených zločkami kriminálnej polície v rámci environmentálnej trestnej činnosti 385 prípadov s objasnenosťou 51 prípadov (13,3 %). Zároveň sa v roku 2020 dodatočne objasnilo ďalších 45 trestných činov zistených v predchá-

dzajúcom období (pred rokom 2020). Objasnenosť prípadov v porovnaní s rokom 2019 narástla o 5 percentuálnych bodov a v porovnaní s rokom 2017 narástla o vyše 6 percentuálnych bodov.

Graf 111 | Objasnené a zistené trestné činy v oblasti neoprávneného nakladania s odpadom

Poznámka: Údaj za rok 2020 obsahuje aj dodatočne objasnené prípady
Zdroj: MV SR

ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov umožňuje **uplatniť environmentálne aspekty vo verejnom obstarávaní** vo všetkých štádiách verejného obstarávania, a to v rámci:

- podmienok účasti,
- technických požiadaviek pri opise predmetu zákazky,
- kritérií na vyhodnotenie ponúk a
- pri osobitných podmienkach na plnenie zmluvy.

Zelené verejné obstarávanie (Green Public Procurement – GPP) predstavuje osobitnú formu verejného obstarávania, v rámci ktorej verejné orgány integrujú environmentálne požiadavky do postupov verejného obstarávania za účelom nadobudnutia tovarov, služieb alebo stavebných prác so zníženým negatívnym vplyvom na životné prostredie v rámci celého životného cyklu.

V podmienkach SR je GPP považované **za dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky**, uplatňovaním ktorého možno dosiahnuť súčasne efektívne využívanie finančných zdrojov, ochranu ŽP, zdravia a tiež podporu obehového hospodárstva. V roku 2016 bol uznesením vlády SR č. 590 schválený v poradí tretí **Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2016 – 2020** (NAP GPP III). Strategickým cieľom NAP GPP III je do roku 2020 dosiahnuť 50 % podiel zrealizovaných zelených zákaziek orgánmi

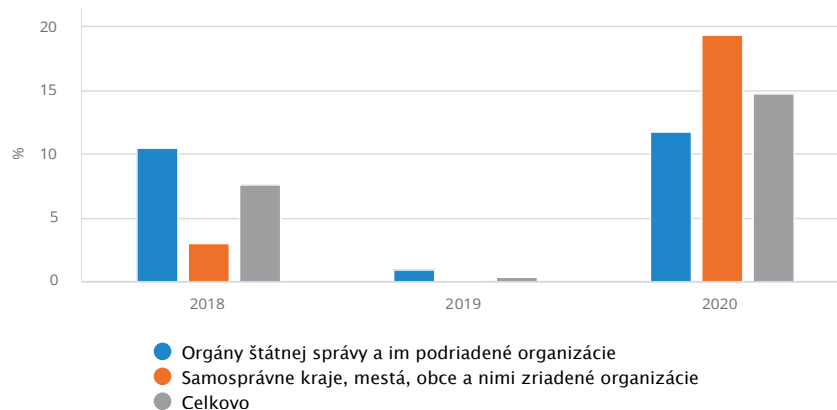
štátnej správy z celkového objemu nimi uzatvorených zmlúv pre vybrané skupiny produktov. Podľa **Envirostratégie 2030** by mal tento podiel v roku 2030 dosiahnuť až **70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania**.

Sledovanie pokroku/vývoja GPP sa vykonáva každoročným monitorovaním, ktorým sa hodnotí úroveň uplatňovania GPP v SR na základe dvoch kvantitatívnych indikátorov, a to:

- Indikátor 1: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania **vo väzbe na počet zákaziek** za kalendárny rok;
- Indikátor 2: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania **vo väzbe na hodnotu zákaziek (v eurách bez DPH)** za kalendárny rok.

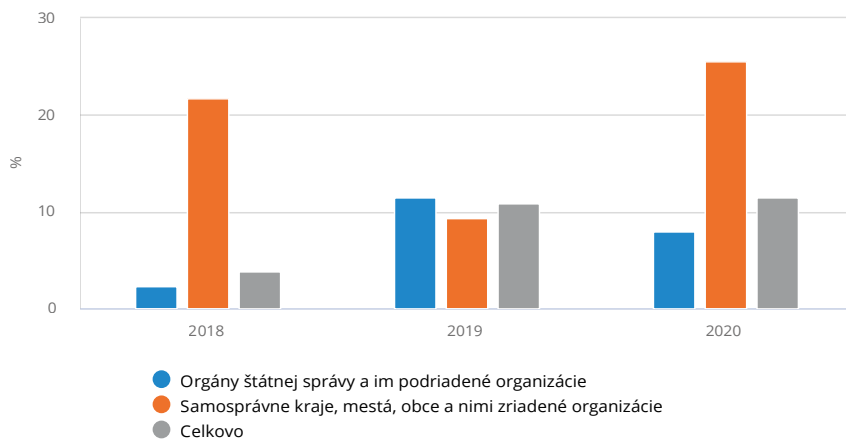
Za **rok 2020** sa v rámci monitorovania úrovne uplatňovania GPP v SR sledovali celkové počty a hodnoty **nadlimitných, podlimitných a zákaziek s nízkou hodnotou** v členení na tovary, služby a stavebné práce. Oslovených bolo 4 270 verejných inštitúcií (orgány štátnej správy a im podriadené organizácie, samosprávne kraje a nimi zriadené organizácie, mestá a obce), z ktorých sa do dotazníkového prieskumu zapojilo 827 subjektov (19 %). V roku 2020 bola v rámci Indikátora 1 dosiahnutá úroveň 14,74 % a Indikátora 2 11,45 %.

Graf 112 | Hodnoty Indikátora 1 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2018 – 2020 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

Zdroj: SAŽP

Graf 113 | Hodnoty Indikátora 2 úrovne uplatňovania GPP v SR v rámci rokov 2018 – 2020 v členení na orgány štátnej správy a im podriadené organizácie a na samosprávne kraje, mestá, obce a nimi zriadené organizácie

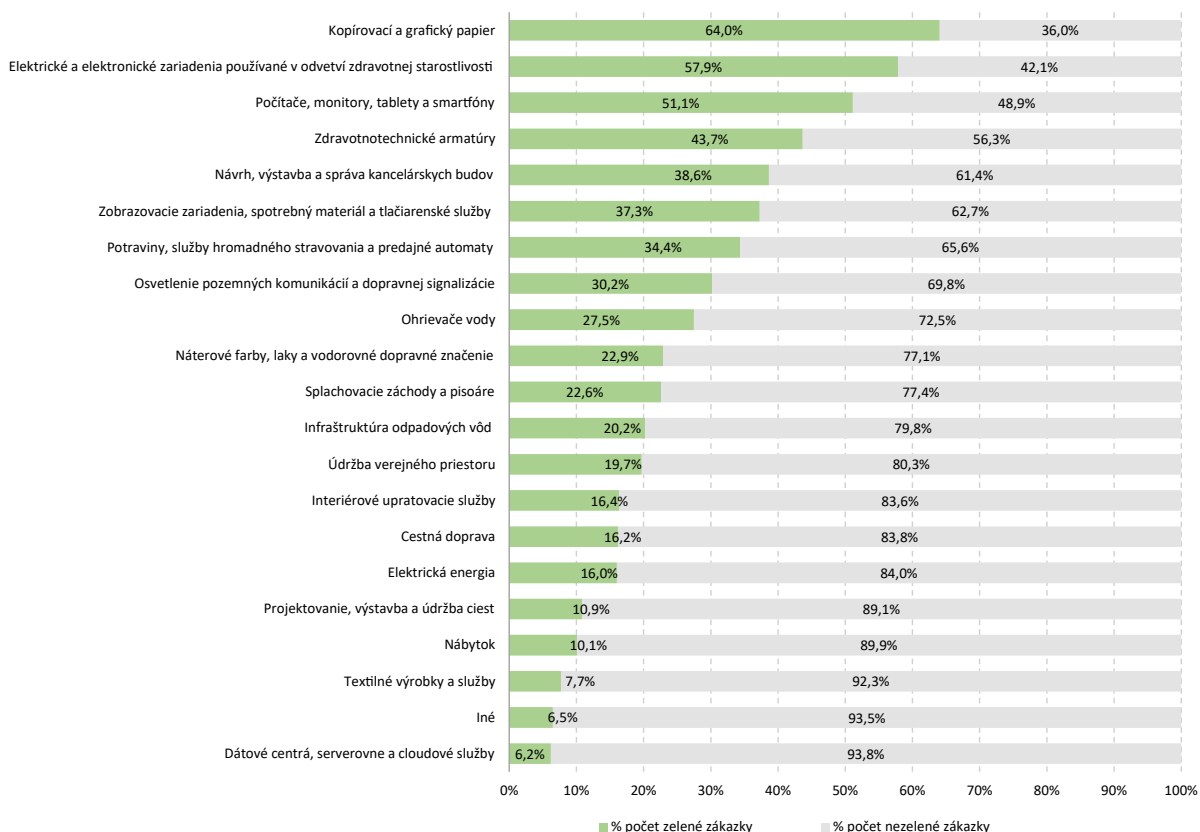
Zdroj: SAŽP

Na základe vyhodnotenia uplatňovania GPP sa cieľ stanovený v NAP GPP III **neopodarilo dosiahnuť**.

Úroveň uplatňovania zeleného verejného obstarávania v SR za rok 2020 sa hodnotila najmä v rámci obstarávania tovarov,

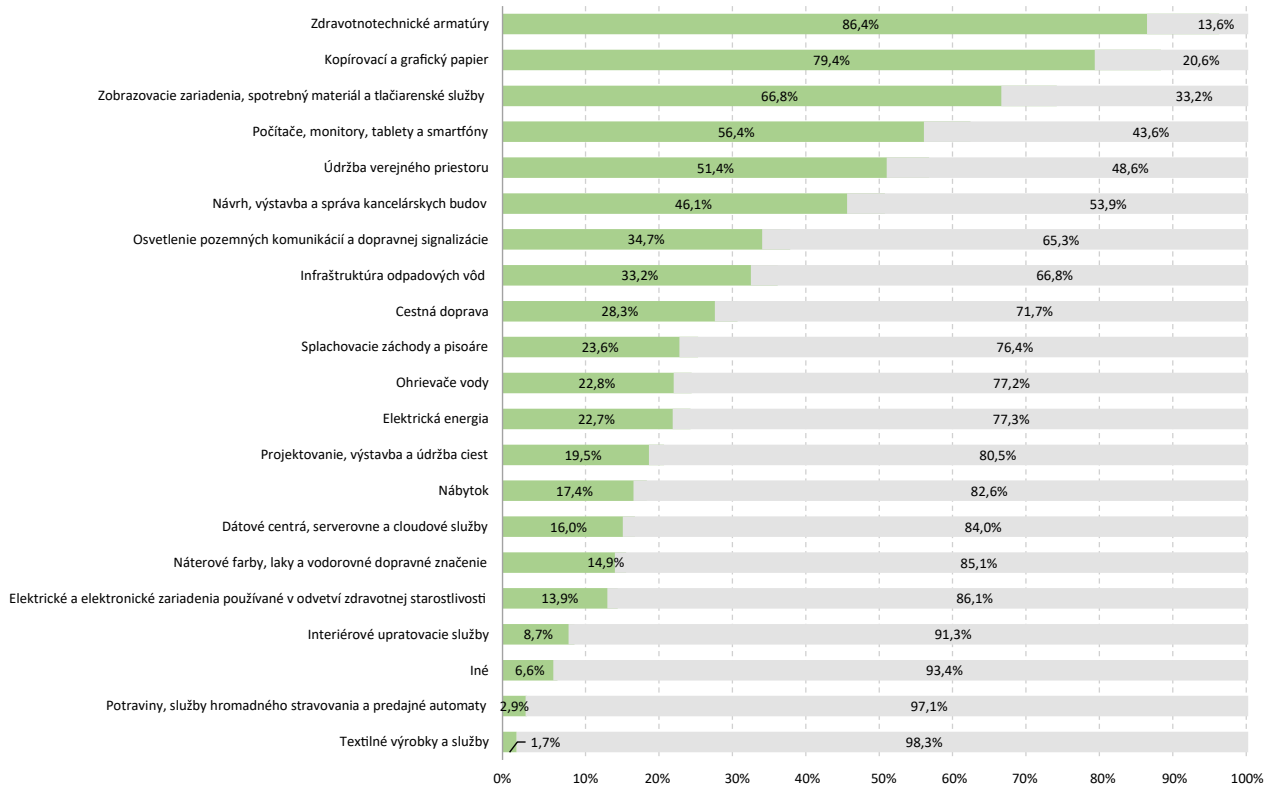
služieb a stavebných prác spadajúcich do **20 produktových skupín**, pre ktoré Európska komisia vytvorila a pravidelne aktualizuje tzv. environmentálne charakteristiky, ktoré je možné priamo využiť v súťažných podkladoch verejného obstarávania.

Graf 114 | Percentuálne vyjadrenie počtu zelených a nezelených zákaziek v produktových skupinách v rámci subjektov zúčastnených na monitorovaní v roku 2020 v nadväznosti na Indikátor 1

Zdroj: SAŽP

Graf 115 | Percentuálne vyjadrenie hodnoty zelených a nezelených zákaziek v produktových skupinách v rámci subjektov zúčastnených na monitorovaní v roku 2020 v nadväznosti na Indikátor 2

Zdroj: SAŽP

ENVIRONMENTÁLNE OZNAČOVANIE PRODUKTOV

Environmentálne označovanie produktov sa v SR realizuje od roku 1997, kedy bol vyhlásený Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov (NPEHOV). Prostredníctvom národnej schémy environmentálneho označovania MŽP SR udeľuje výrobkom a službám, ktoré splnili prísne environmentálne kritériá, národnú environmentálnu značku **Environmentálne vhodný produkt (EVP)**. Od roku 2002 upravuje podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej značky zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov. Národné environmentálne kritériá pre určené

skupiny produktov sú vydávané ako osobitné podmienky formou oznámení MŽP SR a uverejňované vo Vestníkoch MŽP SR. Celkovo od roku 1997 boli vytvorené národné environmentálne kritériá na **40 skupín produktov**. V roku 2020 boli platné osobitné podmienky pre 13 skupín produktov.

V SR bolo **od roku 1997** posúdených a ocenených značkou Environmentálne vhodný produkt **269 produktov**. Po náraste v roku 2019 došlo v roku 2020 k opačnému trendu, k poklesu produktov so značkou EVP na 44.

Tabuľka 052 | Prehľad celkového počtu produktov s právom používať národnú environmentálnu značku Environmentálne vhodný produkt (EVP) v jednotlivých rokoch

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet produktov	148	147	146	117	130	105	105	49	43	43	60	44

Poznámka: stav k 31.12.2020
Zdroj: SAŽP

Tabuľka 053 | Produkty, ktoré mali právo používať značku „Environmentálne vhodný produkt (EVP)“ v roku 2020

Držiteľ značky	Názov produktu
Johan ENVIRO s. r. o. Bratislava	Univerzálne sorpčné materiály z netkanej textilie: E1000, E1000 EKO BG, E348U, E348U EKO, E1500, E1500 EKO BG, E1500S, E1500S EKO BG, EM36, EM36 EKO, GL 150, GL 150 EKO Hydrofóbne sorpčné materiály z netkanej textilie: E150M, E150M EKO, E150SM, E150SM EKO, E100M, E100M EKO, E810, E810 EKO, E10P, E10P EKO, E348P, E348P EKO, E25, E25 EKO, Spagettex, Spagettex EKO
CRH (Slovensko), a. s. Rohožník (závod Turňa nad Bodvou)	Cementy: CEM I 52,5 R, CEM I 42,5 R, CEM II/A-S 42,5 R, CEM II/A-S 42,5 N, CEM II/B-S 42,5 N, CEM III/A 32,5 R, CEM III/B 32,5 N - LH/SR, CEM III/A 32,5 N, EXTRACEM, MULTICEM+ PLUS, FLEXICEM
Maccaferri Manufacturing Europe s. r. o. Senica	Gabióny, Reno Matrace, Terramesh systém, Green Terramesh, Terramesh Mineral

Platný register produktov so značkou EVP je uvedený na: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo/environmentalne-oznacovanie-produktov/narodna-znacka-environmentalne-vhodny-produkt.html>
Zdroj: SAŽP

Vstupom SR do EÚ vznikla v roku 2004 pre žiadateľov možnosť získať na produkty európsku environmentálnu značku – Environmentálnu značku EÚ („EU Ecolabel“). V rámci Európy bolo ocenených Environmentálnou značkou Európskej únie 75 795 produktov v 24 rôznych skupinách produktov (stav k 31.12.2020).

Klesajúci trend v počte produktov s právom používať Environmentálnu značku EÚ v SR pokračuje aj **v roku 2020**, kedy celkový počet produktov **klesol na 5**.

Tabuľka 054 | Prehľad celkového počtu produktov s právom používať európsku environmentálnu značku Environmentálna značka EÚ v jednotlivých rokoch

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet produktov	1	5	5	3	3	9	9	131	129	8	8	6	5

Poznámka: stav k 31.12.2020
Zdroj: SAŽP

Tabuľka 055 | Produkty, ktoré mali právo používať značku Environmentálna značka EÚ (produkty posúdené a ocenené v SR) v roku 2020

Držiteľ značky	Názov produktu
SLOVENSKÁ GRAFIA, a. s. Bratislava	Výrobky z potlačeného papiera: 1. Reklamné materiály a spravodajské letáky 2. Periodiká 3. Katalógy 4. Letáky 5. Brožúry

Platný register produktov so značkou Environmentálna značka EÚ je uvedený na:

<https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo/environmentalne-oznacovanie-produktov/environmentalna-znacka-eu.html>

Zdroj: SAŽP

SCHÉMA SPOLOČENSTVA PRE ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

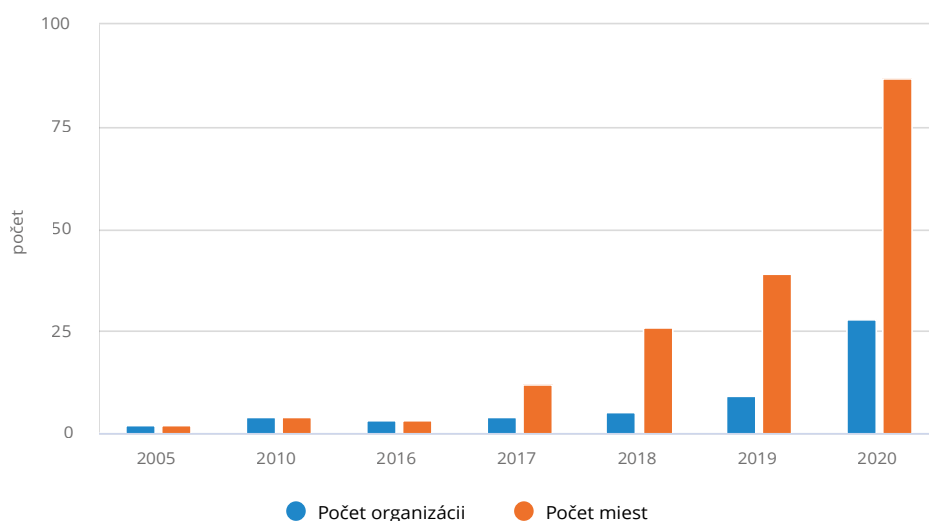
Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je dobrovoľným nástrojom pre organizácie, ktoré chcú zhodnocovať a zlepšovať svoje environmentálne správanie. Zavedením schémy EMAS organizácie deklarujú súlad s právnymi predpismi v životnom prostredí, miestnu zodpovednosť, aktívne zapojenie zamestnancov, spoľahlivosť a dôveryhodnosť uverejnených informácií o životnom prostredí.

Podmienky pre účasť organizácií v EMAS stanovuje nariadenie EP a Rady (ES) č. 1221/2009 o dobrovoľnej účasti organizácií

v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a nariadenia č. 1505/2017 a č. 2026/2018, ktoré revidujú prílohy I - IV nariadenia č. 1221/2009. Na národnej úrovni stanovuje podmienky v schéme EMAS zákon č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K 31. decembru 2020 je v národnom registri EMAS zapísaných **29 organizácií s 87 miestami** a 2 organizácie pod združenou registráciou EÚ s 3 miestami v SR.

Graf 116 | Počet registrovaných organizácií a ich miest v schéme EMAS

Poznámka: stav k 31.12.2020

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 056 | Zoznam spoločností a ich sektorové pôsobenie pod registráciou EMAS k 31.12.2020

Držiteľ značky	Kód	Činnosť
SEWA, a. s.,	SK-000006	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
ŽOS-EKO, s. r. o.,	SK-000010	SEKCIA E – DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV
EUROVIA SK, a. s.,	SK-000012	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA N – ADMINISTRATÍVNE A PODPORNÉ SLUŽBY
PROSPECT, spol. s r. o.,	SK-000013	SEKCIA E – DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV
STRABAG, s. r. o.,	SK-000014	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Váhostav – SK, a. s.,	SK-000015	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
PORR, s. r. o.,	SK-000016	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Skanska SK, a. s.,	SK-000017	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
CED Consulting, s. r. o.,	SK-000018	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
AVA – stav, s. r. o.	SK-000019	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Ferrmont, a. s.	SK-000020	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA
Adifex, a. s.	SK-000021	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA E – DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA H – DOPRAVA A SKLADOVANIE SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
Doprastav, a. s.	SK-000022	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA E – DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV SEKCIA H – DOPRAVA A SKLADOVANIE
ARPROG, a. s. Poprad	SK-000023	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
EKOFORM, spol. s r. o.	SK-000024	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
ESP Consult, s. r. o.	SK-000025	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
IRBIS Slovakia, s. r. o.	SK-000026	SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI SEKCIA E – DODÁVKA VODY; ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD, ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV SEKCIA N – ADMINISTRATÍVNE A PODPORNÉ SLUŽBY

Držiteľ značky	Kód	Činnosť
Chemkostav, a. s.	SK-000027	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV
COLAS Slovakia, a. s.	SK-000028	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
BETPRES, s. r. o.	SK-000029	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA G – VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
AQUAMONT, s. r. o.	SK-000030	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Ing. Marián Sahul STAVEKO	SK-000031	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
VODOHOSPODÁRSKE STAVBY, a. s.	SK-000032	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA H – DOPRAVA A SKLADOVANIE
DAG SLOVAKIA, a. s.	SK-000033	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
SOAR SK, a. s.	SK-000034	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
HAKOM, s. r. o.	SK-000035	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
STRABAG Pozemné a inžinierske staviteľstvo, s. r. o.	SK-000036	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO SEKCIA M – ODBORNÉ, VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI
DYNAMIK CONSTRUCTION, s. r. o.	SK-000037	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
3 Energy, s. r. o.	SK-000038	SEKCIA F – STAVEBNÍCTVO
Združená registrácia v rámci EÚ		
Schaeffler Kysuce, s. r. o., Schaeffler Skalica, s. r. o.,	DE-158-00016	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA
Wiegel Sereď žiarové zinkovanie, s. r. o.	DE-158-00127	SEKCIA C – PRIEMYSELNÁ VÝROBA

Aktuálny register organizácií registrovaných v EMAS so sídlom v SR je uvedený na: <http://www.emas.sk/register-emas-v-sr>
Zdroj: SAŽP

Rozvíjanie dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky (GPP, environmentálne označovanie, EMAS) a rozvoj udržateľnejších produktov a výrobných procesov si vyžaduje v súčasnosti zvýšenú pozornosť a najmä ich podporu. Ich výhodu možno vidieť v plnení osobitných cieľov a úloh v oblasti životného prostredia (napr. energetická účinnosť, zachovanie prírodných zdrojov, znižovanie emisií CO₂),

v zlepšovaní sociálnych a zdravotných podmienok života (napr. zvyšovanie kvality života, ochrana zdravia), v úspore nákladov, v posilnení dôvery občanov, podnikov a spoločnosti smerom k verejnej správe, taktiež v presadzovaní inovácií a podpore vývoja konkurencieschopných environmentálnych tovarov a služieb a v rozšírení trhu o takéto produkty.